

Declaració «REUNITS EN EL NOM DEL SENYOR»
DE LA PARRÒQUIA DE SANT CARLES BORROMEU

La decisió presa per l'Arquebisbat de Madrid de tancar la nostra parròquia ens fa pensar que esperança que s'ha entrevist que el Papa donés signes d'apertura i confirmés el camí renovador d'una església postconciliar, s'ha anat esvaint. Allí estan les recents alarmes teològiques de Roma contra Jon Sobrino i altres que s'estan produint en diverses parts de l'Església. La nostra parròquia, (coneguda com a parròquia dels marginats) presidida pels capellans Javier Baeza, Enrique de Castro, i Pepe Díaz, i constituïda per una plèiade de persones molt diverses, és testimoni de com han entrat en ella i trobat condicions per anomenar-la *casa seva*, casa que els ha permès fer amistat i comunitat amb altres, cercar i reafirmar el sentit de la vida i compaginar els seus afanys i lluites humanes amb la fe en Jesús de Natzareth. Quelcom, doncs, més que un indret de rutina per acomplir preceptivament i ordenada uns rituals religiosos.

No ens imaginem a Jesús de Natzareth, que diu està allí on es reuneixen dos o més en el seu nom, dispersant i allunyant del seu costat, a un grup, a una persona qualsevol, que cerqués escoltar-se'l, conèixer-se'l, estar amb ell i seguir-se'l. Allò seu era la proximitat, la barreja amb la gent, la instintiva preferència per quins veia més febles, caiguts, exclosos o necessitats: publicans, pecadors, prostitutes, estrangers, etc.

A Jesús no se li veia reunit en indrets distingits, especialment preparats, on se li rebés amb pompa i reverència. Improvisava qualsevol lloc. Hi havia qui, provinents de classe o funció social rellevant, se li atansaven astuts, disposats a examinar-lo i tendir-li una trampa. Eren els Summes Sacerdots, els Senadors seglars de famílies aristocràtiques, els Lletrats (saduceus i escribes).

Amb ells Jesús fou implacable en la denúncia del seu orgull i hipocresia, del seu afany de figurar i dominar. El que menys els tolerava eren els seus abusos en nom de la religió. La seva sentència que «s'ha de destruir el temple» els exegetes la interpreten com que el temple, en quant a tal, ja no és necessàriament el indret de l'encontre amb Déu i menys quan aquest temple ha estat simbolitzant a un Déu afavoridor dels privilegis de la casta sacerdotal i legitimador d'impostos i càrregues pels camperols: «Arriba l'hora en que els veritables adoradors adoraran al Pare en esperit i en veritat» (Jn 4, 21-23).

El poble pel contrari, desconeixedor de la llei i menyspreat, l'escoltava encantat, feia córrer el seu nom de boca en boca.

Podem comprovar amb goig que el document del Vaticà II «Presbyterorum Ordinis», dedicat als sacerdots, reflexa aquest esperit quan escriu que els preveres «viuen entre els demás homes com entre germans», «no ha d'allunyar-se del poble de Déu ni de cap home», «no tenen que sentir-se estranys a la seva existència i condicions de vida», «deuen conèixer-los de veritat», i poden així «fer-se com Sant Pau tot per a tots» (PO, 3), «tractant, per tant, a tots amb eximia humanitat, a exemple del seu Senyor» (PO, 6).

Las tasques dels preveres, segons el Vaticà II, són clares: 1a. Exercir el seu ministeri sota la forma que l'exercí Jesús, sacerdot del poble pel poble. 2a. Predicar l'Evangeli de Déu a tots, però adaptat a les circumstancies concretes de la vida, segons les diverses necessitats dels oients. 3a. Constituir i augmentar el poble de Déu. 4a. Educar-lo en una fe sincera i lliure: «De poc aprofitaran les cerimònies per belles que siguin, sinó s'ordenen a educar als homes per a que aconseguixin la seva maduresa cristiana». Tal educació té que ajudar-los a discernir els esdeveniments i a cultivar una vida comunitària. 5a. «Considerar que els pobres i els febles, amb qui el Senyor es

presentà especialment associat, i l'evangelització del qual es dóna com signe de l'obra messiànica, li estan confiats de forma especial» (PO, 6).

No entenem que una «parròquia de marginats», en consonància amb l'Evangeli i el Vaticà II, se li pretengui configurar com una parròquia més o menys burgesa de les nostres ciutats, on predomina freqüentment la primàcia estereotipada del capellà i la regularitat estètica del culte i no la participació directa i viva de la comunitat.

Si ens entestem a seguir al peu de la lletra, i res més que al peu de la lletra, el disseny litúrgic del Missal romà amb les seves detallades rúbriques, donem com morta tota vida i creativitat litúrgica. Més que en creadors ens convertim aleshores en recitadors mecànics de fórmules litúrgiques, que ens impedeixen dur a la celebració eucarística la realitat viva del nostre temps, de la nostra gent, de la nostra comunitat i de les nostres persones concretes. Per què una comunitat d'avui no pot crear les seves oracions pròpies com ho feien les comunitats anteriors en les seves respectives circumstàncies? Què fa suposar que aquelles fórmules –particulars d'aleshores– tenen que ésser assumides al peu de la lletra i no poden ésser substituïdes per altres d'avui? Allò essencial –que és el que s'ha de guardar– és permanent; però allò accidental, canvia i és variable. Aquesta estèril i avorrida repetició de fórmules i models del passat és el que ha dut a qualificar a bona part de la nostra litúrgia de *mòmia sagrada*.

No és difícil descobrir, rere la decisió litúrgica de tancar la nostra parròquia de Sant Carles Borromeu, una peculiar concepció teològica:

- L'autoritat eclesiàstica es considera apart i per sobre de la comunitat i, per tant, com autònoma i vàlida per sí mateixa.
- La persona és *a natura* corrupta i impotent pel bé.
- La persona i tota la realitat creada es desenvolupa sota dues dimensions: una profana i una altra sagrada.
- La sanació, realització, santificació i govern de la persona no és possible sense la mediació dels ministres sagrats, dipositaris i portadors de la veritat, de la santedat i del govern.

En el fons, hi ha una desposseïció de la santedat o bondat ontològica de la persona, de les seves capacitats innates per actuar amb reflexió, llibertat i responsabilitat i, lògicament, una desconfiança radical en sí mateix i una dimensió de sí en altres instàncies externes que li assegurin el que per sí mateix no podria adquirir.

Aquest pensar sosté en incolumitat el valor sagrat de l'autoritat, la dependència total d'ella, i la justificació de tota sort d'arbitrarietat i despotisme. Naturalment, res de tot això casa amb el que diu el concili Vaticà II: «La personal dignitat i llibertat de l'home no troben en cap llei humana major seguretat que la que troba en l'Evangeli de Crist, confiat a l'Església. Doncs aquest Evangeli proclama i enuncia la llibertat dels fills de Déu, rebutja tot esclavatge, respecta com santa la dignitat de la consciència i la llibertat de les seves decisions, amonesta contínuament a revaloritzar tots els talents humans en el servei de Déu i dels homes. I, així, l'església proclama els drets humans i reconeix i estima en molt el dinamisme del nostre temps, amb el que promou aquests drets per tot arreu» (GS, 41).

A l'hora de discernir la validesa i oportunitat d'aquesta decisió eclesiàstica, ens proposem seguir fidels al Senyor i als germans, guiant-nos pels següents principis:

1. Tornar a Crist, norma fundant i fonamental de l'església.

El Vaticà II decretà la renovació. Sense renovació l'església llangueix i s'ancora estèril en el passat. Però la reforma a l'Església no és possible sinó és tornant a Jesús. No hi ha més futur per l'Església que el que ve de Jesús. L'Església només va ésser

gran quan assajà humilment el seguiment de Jesús. Per a discernir el que és abús, desviació o infidelitat en l'Església no tenim més mesura que l'Evangelí. Moltes de les tradicions establertes a l'Església poden dur-la a un veritable captiveri.

Amb gran encert, el concili ens tornà a recordar que l'Església no té més centralitat que la persona de Jesús. I si ella pretén seguir a Jesús, no té si no seguir explicant al món el que succeí amb Jesús, proclamar el seu ensenyament i la seva vida. Jesús no fou un sobirà d'aquest món, no fou ric, sinó que visqué com un llogarrenc pobre i, pel seu programa, –anunci del Regne de Déu: dignitat, igualtat i emancipació dels més pobres– foren els grans d'aquest món (imperi i sinagoga) els que el perseguiren i eliminaren. La seva condemna a morir a la creu, llençat fora de la ciutat com a un femer, és la mostra suprema de la seva incompatibilitat amb els senyors d'aquest món. Destrossat pel poder, és el serf patidor, imatge d'altres innombrables serfs, derrotats pels que governen i es fan anomenar senyors, però acreditat i ressucitat per Déu mateix.

2. Tornar a una Església anunciadora del Regne i servidora.

«L'Església rep la missió d'anunciar el regne de Crist i de Déu i instaurar-lo a tots els pobles» (LG, 5). El que Déu desitja pel món, en perspectiva cristiana, l'ha fet manifest mitjançant Jesús. I l'Església, si algun encàrrec té, és el de manifestar allò fet per Jesús. Mai l'Església és meta de sí mateixa. La salvació ve de Jesús, no de l'Església. Mai ella no ha tingut un altre Senyor.

Crist mateix no s'anuncià a sí mateix ni es va predicar a sí mateix sinó al Regne. L'Església, deixeble i seguidora seva, té que fer el mateix. La seva vocació és servir, no dominar: «Serventa de la humanitat», l'anomenava el Papa Pau VI. Aquest servei ho fa vivint en el món, sentint part del món i en solidaritat amb ell, doncs «el món és l'únic tema pel que Déu s'interessa».

3. Tornar a una Església democràtica i democratitzadora que faci real la igualtat.

«En el Poble de Déu és comú la dignitat dels membres, comú la gràcia de la filiació; comú la crida a la perfecció: una sola salvació, única esperança i indivisa la caritat. No hi ha, per conseqüent, en Crist i en l'Església cap desigualtat per raó de la raça, de la nacionalitat, de la condició social o del sexe, perquè no hi ha jueu ni grec; no hi ha serf o lliure; no hi ha home ni muller. Doncs tots vosaltres sou «u» en Crist Jesús» (Gal 3, 28 gr.; Col 3,11) (LG, 32). «Existeix una autèntica igualtat entre tots en quant a la dignitat i a l'acció comú a tots els fidels en ordre a l'edificació del Cos de Crist» (LG, 32).

La democratització de l'Església és assumpte seu vital per a que pugui adquirir credibilitat en la societat actual. Però aquesta democratització no és possible sense aconseguir una autèntica convivència de germans i iguals. I aquest objectiu no s'assoleix certament pels camins d'un sacerdocí presbiterià superior, privilegiat i excloent, tal com apareix configurat amb concentració de poder en el vèrtex, i delegant en la resta de graus de la jerarquia.

Per emprendre aquest camí s'ha de partir de la vida de Jesús, el qual, sent laic, «produí un canvi de sacerdocí» (Hb 7, 12), «fou sacerdot per la força d'una vida indestructible» (Hb 7, 16). La constitució del sacerdocí de Jesús està en que «s'assembla als seus germans, és compassiu, prova el patiment, ofereix en la seva vida mortal oracions a crits i llàgrimes, és a dir, s'identifica amb el poble, sense avergonyir-se d'anomenar-los germans». La vida sencera de Jesús fou una vida sacerdotal, en el sentit que es feu home, fou un pobre, lluità per la justícia, va fustigar els vicis del poder, es va identificar amb els més oprimits, els va defensar, els va acollir i tractà sense

discriminació a les dones, va entrar en conflicte amb els que tenien una altra imatge de Déu i de la religió i tingué que acceptar per fidelitat ésser perseguit i morir crucificat fora de la ciutat. *Aquest original sacerdoti de Jesús és el que s'ha de prosseguir en la història.*

Conseqüentment, és això el que ensenya el Vaticà II: «*Tots els batejats són consagrats com sacerdoti sant*» (LG, 10).

Com ensenya l'apòstol Pau hi ha en l'Església diversitat de funcions, però cap d'elles no es tradueix en rang, superioritat o domini. Tots són germans i germanes i, en conseqüència, iguals. Una tasca aquests immensa de cara a les dones, doblement discriminades a l'Església com laiques i dones.

La responsabilitat és de tots, dins d'un model comunitari, amb diversitat de carismes, escampats per l'Esperit pel servei de la comunitat. Una església comunitària i pluralista.

El Vaticà II no posa el fonament de l'Església en l'esquema bipolar «clergues-laics» que treu protagonisme, participació i responsabilitat a l'assemblea cristiana.

Tot cristià i tota cristiana participen en la triple funció de Crist: *ensenyar, santificar i governar*. L'Església sencera, poble de Déu, prossegueix el sacerdoti de Crist, sense perdre la laicitat, en l'àmbit de lo profà i immund, dels expulsats fora. *Aquest sacerdoti és el primer i substancial; l'altre, el presbiterial, és un ministeri admirable, però en quant ordenat al comú és posterior, secundari i de servei. El prevere és, abans que res, «ministre de la paraula», que té que comunicar a tots, sense que es vegi cenyit exclusivament a l'altar i a l'administració dels sacraments.*

4. Tornar a una Església profundament humana que estableixi una nova relació amb el món.

El canvi de relació de l'Església amb el món és un dels canvis majors operats pel Vaticà II. Són molts els textos en què el concili parla «de tendir un pont cap el món», «de voler entaular un diàleg amb ell», «de sentir-se solidari amb la seva història», «de considerar els seus camins com propis», etc. L'Església expressava la seva consciència de necessitar ésser evangelitzada, de reconèixer el dinamisme de l'època actual i quant de bo, veritable i just existeix en la varietat de les institucions humanes, d'escoltar-lo i aprendre d'ell, de proclamar els drets humans (Cfr. GS, 1, 40, 42, 43).

El concili s'obria amb immensa simpatia al món, a la ciència, al progrés, als valors humans, a la col·laboració entre la ciència i la fe, al respecte de l'autonomia d'allò creat i als drets de la raó, de la ciència i de la llibertat. Resulta estimulante tornar a recordar aquestes paraules del papa Pau VI: «Vosaltres, humanistes moderns, reconeixeu el nostre nou humanisme: també nosaltres –i més que ningú– som promotors de l'home» (Pau VI, 7-XII-1965, número 8). El mateix va expressar el papa Joan Pau II en la seva encíclica *Dives in misericordia*: «Mentre les diverses corrents del passat i del present pensament humà han sigut i segueixen sent propenses a dividir i també contraposar el teocentrisme i l'antropocentrisme, l'Església, en canvi, seguint a Crist, tracta d'unir-les en la història de l'home de forma orgànica i profunda. Aquest és també un dels principis fonamentals, i potser el més important, del Magisteri del darrer concili» (*Dives in misericordia*, 1).

Valoració i conclusions.

Afortunadament, la base i guia fonamental del cristià és l'Evangeli, que jutja qualsevol comportament, inclòs el de la jerarquia. Tot mandat té que ésser conforme a raó i a les pautes de l'Evangeli. I, en la mesura en que no sigui racional ni evangèlic, és lícit no obeir-lo. S'ha de saber obeir, però també s'ha de saber manar.

Per allò personal i comunitàriament viscut, per allò immediatament succeït, entenem i, per això, ho denunciem, que l'autoritat eclesial, representada pel cardenal de Madrid, ha actuat de forma arbitrària i il·lícita.

1. Tal actuació demostra que l'esmentada autoritat ha jutjat i manifestat sense fonament, que la comunitat parroquial de Sant Carles Borromeu celebra l'Eucaristia en disconformitat amb l'esperit i exigències de la veritable litúrgia catòlica.
2. El procediment seguit fins aprendre aquesta decisió, demostra tot un tarannà distant, desconfiat, autoritari, que no s'ha mogut a impulsos d'allò exigít per un tracte i diàleg d'igualtat fraternal. L'autoritat desconeix el ritme real de la nostra comunitat, no l'ha escoltat ni respectat, i més que un servei de recolzament, felicitació i alè ha expressat un comportament d'incomprensió, retrets i prepotència cap als capellans membres de la comunitat. Una decisió d'aquest tipus ni és aprovable ni evangèlicament, ni teològicament, ni èticament, ni jurídicament.
3. És inadmissible la valoració dual que s'ha fet, a distància i sense coneixement de causa, que *en la vessant social* la comunitat és admirable i *en la vessant litúrgica i catequèsica* un desastre. Aquest dualisme no existeix en la comunitat sinó en la ment de qui tal pensa i ordena. En la comunitat parroquial l'anunci de l'Evangelí és essencial i serveix per a il·luminar, guiar i formar els comportaments de la comunitat. El seu viure no està separat de la fe, d'una fe en el seguiment de Jesús, norma fonamental de tota la labor cristiana.
4. Tenim motius suficients per a exposar el nostre desacord amb els judicis i decisió del nostre Pastor i invitar-lo a mostrar més confiança i respecte en els seus germans en la fe, a implicar-se abans de jutjar en la seva vida, problemes, patiments, lluites i esperances de les seves assemblees eucarístiques, a reconsiderar i lamentar la decepció que els hi ha produït i reparar la mala imatge que l'Església està projectant en molts ambients i multitud de persones i en moltíssims dels que, contra el que ell i els seus assessors pensen, han trobat en aquesta parròquia atracció, claus i motivacions evangèliques i humanes per a sentir-se més humans i lluitar per un món més just i fratern.
5. Ens dol que, davant de tanta vida, de tants anys, sorgida de tant amor, generositat i compromís ens veiem precisats a patir actituds i accions tan injustes i impròpies d'uns germans en la fe, la missió dels quals és promoure la unitat en la fe, l'amor i l'esperança.

Declaració reflexionada, comentada i aprovada en Assemblea Comunitària per la Parròquia de Sant Carles Borromeu.

Madrid, 1 d'abril del 2007.